

ODBORNÉ VZDĚLÁVÁNÍ ÚŘEDNÍKŮ
PRO VÝKON STÁTNÍ SPRÁVY
OCHRANY OVZDUŠÍ V ČESKÉ REPUBLICĚ

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

Koncepční nástroje a jejich role

Ing. Vladislav Bízek, CSc.

evropský
sociální
fondy ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

System posuzování a řízení kvality ovzduší

Koncepční úroveň

- Strategie, programy, plány

Legislativní úroveň

- Právní předpisy

Institucionální úroveň

- Orgány veřejné/státní správy, podpůrné instituce

Nástrojová úroveň

- normativní, ekonomické, finanční, informační a dobrovolné nástroje

Informační úroveň

- monitoring, statistika, inventury, databáze, výchova a osvěta

Operativní úroveň

- povolování, inspekce, self-monitoring

Mezinárodní úroveň

- Mezinárodní úmluvy a protokoly, mezinárodní iniciativy

Struktura prezentace

- Úloha koncepčních nástrojů
- Koncepční nástroje v EU
 - = 6. Environmentální akční plán
 - = Tematická strategie k znečištění ovzduší
- Koncepční nástroje v ČR – současný stav
 - = Státní politika životního prostředí
 - = Národní program snižování emisí
 - = Krajské a místní programy snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší
- Koncepční nástroje v ČR – nová právní úprava
 - = Národní program snižování emisí ČR
 - = Programy zlepšování kvality ovzduší

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Úloha koncepčních nástrojů v ochraně ovzduší

- Analýza vývoje a současného stavu ovzduší, vyhodnocení trendů,
- Posouzení účinnosti stávajícího systému posuzování a řízení kvality ovzduší,
- Stanovení priorit,
- Stanovení globálních a specifických cílů a termínů k jejich dosažení,
- Odhad nákladů potřebných k dosažení cílů,
- Návrh úprav stávajících nástrojů / návrh nových nástrojů k dosažení cílů,
- Návrh konkrétních opatření,
- Stanovení odpovědností.

Koncepční nástroje jsou základním podkladem pro revizi stávající a tvorbu nové právní úpravy.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Evropská unie – koncepční nástroje – 1

6. Environmentální akční plán ES 2002 – 2012 (6EAP) - základní dokument politiky životního prostředí EU

Prioritní oblast Životní prostředí a zdraví:

- Zlepšení monitoringu a posuzování kvality ovzduší a poskytování informací veřejnosti (včetně vývoje a užívání indikátorů),
- Posílení politiky ochrany ovzduší směrem k prioritním problémům,
- Revize a úprava imisních limitů a národních emisních stropů,
- Vývoj systémů pro získávání informací, modelování a projekce,
- Přijetí dalších opatření k omezování znečištění ovzduší suspendovanými částicemi a přízemním ozónem.

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Evropská unie – koncepční nástroje - 2

Tematická strategie k znečištění ovzduší (2005) – základní strategický dokument EU v oblasti posuzování a řízení kvality ovzduší

Podklad pro přípravu nových právních předpisů, zejména směrnic 2008/50/ES o kvalitě venkovního ovzduší a čistějším ovzduší pro Evropu a 2010/75/EU k průmyslovým emisím (IPPC)

Priority:

- Zdravotní dopady: Jemné částice ($PM_{2.5}$) a přízemní ozón,
- Acidifikace (oxid siřičitý, oxidy dusíku a amoniak) a eutrofizace (depozice dusíku převyšující kritickou zátěž)
- Negativní dopady přízemního ozónu na vegetaci.

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Evropská unie – koncepční nástroje – 3

Prioritní opatření Tematické strategie:

- Zavedení Euro 5 standardu pro osobní vozidla a lehká užitková vozidla,
- Zavedení Euro 6 standardu pro těžká nákladní vozidla,
- Revize národních emisních stropů,
- Regulace malých spalovacích zdrojů,
- Omezování emisí amoniaku ze zemědělské činnosti,
- Revize legislativy k ochraně ovzduší.

V současné době probíhá revize strategie EU v oblasti posuzování a řízení kvality ovzduší s cílem dokončení v roce 2013.

ČR – koncepční nástroje – 1 – současný stav

Státní politika životního prostředí ČR 2004 - 2010 (2004) – základní koncepční dokument

Prioritní oblast 3: Životní prostředí a kvalita života

- 3.1: Snižování zátěže prostředí a obyvatel toxickými kovy a organickými polutanty,
- 3.2: Snížení počtu (celkové rozlohy) území s překročenými kritickými zátěžemi ovzduší (acidifikace prostředí),
- 3.5: Omezování antropogenních/průmyslových vlivů a rizik

Prioritní oblast 4: Ochrana klimatického systému Země a omezení dálkového přenosu znečištění ovzduší

- 4.2: Snížení přeshraničních přenosů znečištění ovzduší

V současné době (2012) MŽP připravuje nový dokument pro období do roku 2020.

evropský
sociální
fondy ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 2 – současný stav

Národní program snižování emisí ČR (2007) – základní strategický dokument ČR v oblasti ochrany ovzduší

- Vyžadován směrnicí 2001/81/EC k národním emisním stropům pro některé látky znečišťující ovzduší,
- Transpozice povinnosti příprav programu zákonem o ochraně ovzduší (§ 6, odstavec 2 stávajícího zákona),
- První verze 2004, aktualizovaná verze 2007,
- Připravuje MŽP, schvaluje vláda,
- Předkládán k posouzení Evropské komisi,
- Oproti směrnicí rozšířené množství regulovaných látek (SO₂, NO_x, VOC, NH₃, PM₁₀, PM_{2.5}, PAHs).

ČR – koncepční nástroje – 3 – současný stav

Národní program snižování emisí ČR – struktura

- Analytická část (vývoj emisí, emisní inventura, kvalita ovzduší, emisní projekce,
- SWOT analýza (silné stránky, slabé stránky, hrozby, příležitosti),
- Stanovení priorit,
- Obecné a konkrétní cíle,
- Scénáře,
- Opatření,
- Finanční zajištění,
- Indikátory, monitoring a aktualizace,

evropský
sociální
fond v ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚŠTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 4 – současný stav

Národní program snižování emisí ČR – priority a cíle

Priority

- Snižování primárních emisí,
- Snižování emisí prekurzorů ozonu a sekundárních částic
- Regionální přístup (Moravskoslezský kraj a velká města)

Obecný cíl

Snížení zdravotních a ekologických rizik

Konkrétní cíle

- Dodržování národních emisních stropů k roku 2010 (splněno)
- Snižování výměry oblastí s překročenými emisními limity pro PM_{10} a BaP

evropský
sociální
fondy ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 5 – současný stav

Národní program snižování emisí ČR – opatření (scénář bez dodatečných opatření)

- Úspory energie a obnovitelné zdroje,
- Zvýšení energetické účinnosti,
- Změna způsobu vytápění domácností (náhrada uhlí),
- Omezování spotřeby organických rozpouštědel,
- Zavádění správné zemědělské praxe,
- Snižování obsahu síry v palivech,
- Omezování emisí z dopravy.

ČR – koncepční nástroje – 6 – současný stav

Národní program snižování emisí ČR – opatření (scénář s dodatečnými opatřeními)

Veškerá opatření z předchozího scénáře plus:

- Dodatečné omezování emisí PM₁₀, PM_{2.5} and NO_x z vytápění a dopravy,
- Příprava nové právní úpravy ochrany ovzduší,
- Implementace druhé fáze ekologické daňové reformy,
- Posílení regionálního přístupu (Moravskoslezský kraj),
- Zvýšení informovanosti veřejnosti.

evropský
sociální
fondy ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 7 – současný stav

Krajské programy snižování emisí a zlepšování kvality ovzduší

- Povinnost přípravy programů ke zlepšování kvality ovzduší je dána právním předpisem EU (směrnice 2008/50/ES), v případě programů snižování emisí se jedná o národní úpravu,
- Povinnost byla uložena krajům předchozí právní úpravou
- První vlna v letech 2002 – 2004 za podpory SFŽP,
- Následné aktualizace.

Problém: Různí zpracovatelé, různé rozptylové modely, schvalováno na krajské úrovni.

ČR – koncepční nástroje – 8 – současný stav

Místní programy snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší

- Možnost přípravy místních programů byla stanovena předchozí právní úpravou.
- Řada měst a obcí se rozhodla místní programy připravit a aktualizovat.

evropský
sociální
fondy ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 9 – současný stav

Relevantní koncepční dokumenty na národní úrovni

- Udržitelný rozvoj
- Energetika
- Doprava
- Průmysl
- Zemědělství
- Regionální rozvoj

Koncepční dokumenty v uvedených sektorech mohou mít významný dopad na kvalitu ovzduší

evropský
sociální
fondy ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 10 – nová právní úprava

Zákon č.201/2012 Sb., o ochraně ovzduší

Nejvýznamnější změny:

- Počet zón a aglomerací snížen (3 aglomerace, 7 zón)
- Programy zlepšování kvality ovzduší jsou připravovány na úrovni zón a aglomerací, kde došlo k nedodržení jednoho či více imisních limitů – zahrnují všechny znečišťující látky, pro které jsou zákonem stanoveny imisní limity, s výjimkou ozónu
- Programy zlepšování kvality ovzduší připravuje MŽP (ve spolupráci s místně příslušnými správními úřady) a vydává je formou opatření obecné povahy (Věstník MŽP) – silnější vazba na Národní program snižování emisí
- Místní programy zlepšování kvality ovzduší nejsou upraveny

ČR – koncepční nástroje – 11 – nová právní úprava

Národní program snižování emisí ČR

(§ 8 zákona č.201/2012 Sb., o ochraně ovzduší)

Připravuje MŽP nejméně jedenkrát za 4 roky, schvaluje vláda

Obsah:

- Analýza úrovně znečištění a znečišťování a scénáře vývoje,
- Cíle v oblasti snižování emisí
 - = emisní stropy pro ČR
 - = směrné cílové hodnoty (acidifikace, eutrofizace, ozón)
 - = národní cíl snížení expozice pro PM_{2.5}
- Opatření k omezování emisí a lhůty k jejich dosažení
- Odpovědné orgány
- Indikátory

Nový národní program nejpozději do 1.zář 2013.

evropský
sociální
fondy ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

ČR – koncepční nástroje – 12 – nová právní úprava

Programy zlepšování kvality ovzduší

(§ 9 a příloha č.5 zákona č.201/2012 Sb., o ochraně ovzduší)

- Osnova odpovídá požadavkům legislativy EU (směrnice 2008/50/ES)
- Významným nástrojem k omezování emisí jsou emisní stropy (ve vymezených územích pro vybrané skupiny stacionárních zdrojů a pro silniční dopravu)
- **Programy připraví MŽP pro všechny zóny a aglomerace nejpozději do 1.září 2014.**

Důležité odkazy

Evropská unie (6.akční plán, Tematická strategie)

http://ec.europa.eu/environment/air/index_en.htm

Státní politika životního prostředí

Národní program snižování emisí ČR

http://www.mzp.cz/cz/narodni_program_s nizovani_emisi

Krajské a místní programy

Webové stránky krajů a relevantních měst

Sektorové koncepční dokumenty

Webové stránky příslušných ministerstev

evropský
sociální
fond v ČR

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz

Co jsme se dozvěděli?

- Úloha koncepčních nástrojů
- Koncepční nástroje v EU
 - = 6. Environmentální akční plán
 - = Tematická strategie k znečištění ovzduší
- Koncepční nástroje v ČR – současný stav
 - = Státní politika životního prostředí
 - = Národní program snižování emisí
 - = Krajské a místní programy snižování emisí a zlepšení kvality ovzduší
- Koncepční nástroje v ČR – nová právní úprava
 - = Národní program snižování emisí ČR
 - = Programy zlepšování kvality ovzduší

Děkuji za pozornost a přeji všem mnoho úspěchů při zlepšování kvality ovzduší!

evropský
sociální
fondy ČR

EVROPSKÁ UNIE

OPERAČNÍ PROGRAM
LIDSKÉ ZDROJE
A ZAMĚSTNANOST

PODPORUJEME
VAŠI BUDOUCNOST
www.esfcr.cz